

Rovviltnemnda for region 8 – saksfremstillinger for møtet 22.10.2024

Sted: Teams

Tid: Tirsdag 22.10.2024 kl. 12–15

Sakliste

47/24	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
48/24	Orienteringer	s. 1
49/24	Saker til informasjon	s. 1
50/24	Rullering av forvaltningsplan for rovvilt – videre konsultasjoner	s. 2
51/24	Anbefaling om kvote for jakt på gaupe 2025	s. 3
52/24	Forebyggende og konfliktdempende tiltak – signaler om prioriteringer 2025	s. 11
53/24	Anbefaling områder for ekstraordinære uttak jerv	s. 14
54/24	Dialog med Landbruksdirektoratet om forvaltningsplan for rovvilt	s. 14
55/24	Orientering fra prosjektet Næring og Rovvilt	s. 14
56/24	Neste møte	s. 14

47/24 Godkjenning av innkalling og sakliste

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møtet 22.10.2024.

48/24 Orienteringer

Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte

Orientering fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Orientering fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

49/24 Saker til informasjon

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv våren 2024 – region 5, 6, 7 og 8

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 8 i 2024

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv våren 2024 - hele landet

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i 2024/2025

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for skadefelling av ulv i region 8 i 2024-2025

Avgjørelse av klage på vedtak om skadefelling av bjørn i reinbeitedistrikt 1-2-3 i Sør-Varanger kommune

Avgjørelse av klager på vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 4, 5, 7 og 8 i 2023, 2024

Avgjørelse av klager på vedtak om kvote og supplerende kvote for betinget skadefelling av bjørn i region 8

Avgjørelse av klager på vedtak om kvoter for lisensfelling av brunbjørn i region 3, 5 og 8 i 2024

Ber om at beredskapsplan i rovviltregion 8 blir iverksatt snarest

Beslutning om innfangning alternativt felling av to ulver fra Polar Park

Dyrevelferd på beite – VESO Oslo Veterinary science opportunities – Rapport V-1644
Endring i Sametingets oppnevnte vararepresentanter i rovviltnemnda i region 8
Klage fra Aktivt Rovdyrvern på supplerende kvote for betinget skadefelling av bjørn 1.6.2024–15.2.2025
NINA rap. – Estimates of brown bear density, abundance, and population dynamics in Norway 2012-2022
NINA rap. – Simultaneous range-wide genetic sampling of brown bears in Sweden, a pilot study
Oppfølging av tiltakspakke om reindrift og energi - lisensfelling og kvotejakt
Oppfølging av tiltakspakke reindrift og energi - ROS-analyser og informasjon om kadaverfunn
Oppnevning av medlemmer fra Troms fylkesting til rovviltnemnda i forvaltningsregion 8
Reiseregning og godtgjørelse, honorar for arbeid i rovviltnemnda
Rovdyrforvaltning i Sør-Varanger
Supplerende kvote for betinget skadefelling av bjørn 1.6.2024–15.2.2025
Svar på henvendelse om leveområde for rovvilt i Norge
Tjeldsund kommune – Tillatelse etter motorferdselslovgivningen i forhold til skadefelling av rovdyr

50/24 Rullering av forvaltningsplan for rovvilt – videre konsultasjoner

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda ber om at sekretariatet kontakter de som i saksfremlegget er angitt som aktuelle å konsultere, for å høre om de ønsker å konsulteres, for så å avtale tidspunkt. På konsultasjonene deltar nemndas leder og/eller nestleder i tillegg til sekretariatet/Statsforvalteren.

Saksfremstilling

Rovviltnemnda hadde den 8. november 2023 konsultasjon med Finnmark bonde- og småbrukarlag og med Troms bonde- og småbrukarlag. Konsultasjonen ble ikke ferdig. Konsultasjonen skulle fortsette etter at forvaltningsplanen hadde vært på høring.

Den 9. november 2023 hadde rovviltnemnda konsultasjon med Finnmark bondelag og med Troms bondelag. Konsultasjonene ble ikke ferdig. Konsultasjonen skulle fortsette etter at forvaltningsplanen har vært på høring.

Aktuelle aktører å konsultere:

Finnmark bonde- og småbrukarlag – fortsette konsultasjon
Troms bonde- og småbrukarlag – fortsette konsultasjon
Finnmark bondelag – fortsette konsultasjon
Troms bondelag – fortsette konsultasjon
Sametinget
Norske Reindriftsamers Landsforbund
Svenske Samers Riksforbund
Finnmark sau og geit
Troms sau og geit

Sekretariatet har bedt Sametinget om råd for hvilket nivå det er mest hensiktsmessig å konsultere på, og om det er andre enn de her nevnte som bør konsulteres. Den 16.10.2024 fikk vi per e-post slikt svar fra Sametinget:

Flott at dere nå er klar for videre konsultasjoner.

Sametinget er klar til å konsultere, kom gjerne med forslag til tidspunkt.

Når det gjelder å konsultere med reindriftsinteresser bør det være tilstrekkelig å konsultere kun med Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) som også kan ivareta reinbeitedistriktenes interesser. Flyttsamelagene og Troms Reindriftssamers Fylkeslag er lokallag under NRL og da er det neppe hensiktsmessig å konsultere med hver enkelt av disse.

Det samme gjelder beitelag i landbruket, det bør være tilstrekkelig å konsultere kun med landbruksorganisasjonene.

Vi ser ikke andre som bør konsulteres.

På møtet ønsker sekretariatet en vurdering av hvorvidt Svenske Samers Riksforbund på en dekkende måte kan konsultere på vegne av samebyene som har rein på beite i Troms.

51/24 Anbefaling om kvote for jakt på gaupe 2025

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda gir Miljødirektoratet følgende tilrådning til kvote for jakt på gaupe i 2025:

Tilrådning gaupekvote i Finnmark:

Kvote på 3 gauper i B-området, hvorav inntil 2 voksne hunngauper. Jakta stoppes om 2 voksne hunngauper blir felt.

Tilrådning gaupekvote i Troms

Kvote på 7 gauper i B-området, hvorav inntil 3 voksne hunngauper. Jakta stoppes om 3 voksne hunngauper blir felt. Inntil 2 av gaupene kan felles sør for kommunene Tromsø, Lyngen og Storfjord.

Tilrådning gaupekvote i samarbeidsområdet med Nordland

Samarbeidsavtalen justeres i henhold til saksfremlegget. Rovviltnemnda for region 8 ber om at roviltnemnda for region 7 vedtar denne justerte samarbeidsavtalen. Rovviltnemnda i region 8 anbefaler at region 7 vedtar kvote for jakt på gaupe i samarbeidsområdet for 2025.

Saksfremlegg

Rovviltnemnda i region 8 skal fatte vedtak om anbefaling av kvote for jakt på gaupe. Sekretariatet ved Statsforvalteren i Troms og Finnmark legger her frem saksfremlegg med en faglig tilrådning til kvote.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på gaupe gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold.

Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i større og mindre grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholds-konvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr.169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i Stortingsmelding nr. 15 (2002–2003), rovvilt i norsk natur, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling S. nr. 174. Føringerne i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1 (lovens formål)

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1 (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Bestandsmål, rovviltnemndas myndighet og bakgrunnen for kvote – kvotejakt på gaupe

Rovviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for kvotejakt på gaupe når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for gaupe i regionen, jf. §§ 7 og 11 i rovviltforskriften. Bestandsmålene er jf. forskriften også fordelt mellom Troms og Finnmark. Bestandsmålsetning for region 8, er ti ynglinger av gaupe, hvorav fire ynglinger skal være i Finnmark og seks ynglinger i Troms. Ved vurdering av kvoter skal de ulike bestandsmålene for Troms og for Finnmark, vektlegges og søkes nådd det enkelte år. Bestandsmåloppnåelsen baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. De tre siste årene er det registrert 6, 9 og 11 familiegrupper i region 8, og dette gir et snitt på 8,7 familiegrupper. Rovviltnemnda har dermed ikke myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe jf. rovviltforskriften. Det er da Miljødirektoratet som fatter vedtak om kvote, rovviltnemnda vedtar en anbefaling av kvote ovenfor Miljødirektoratet.

Samarbeidsavtale

Rovviltnemndene i region 7 og 8 har inngått en samarbeidsavtale blant annet om kvotejakt på gaupe. I pågående rullering av forvaltningsplan for rovvilt er denne avtalen justert i henhold til dagens kommune- og fylkesgrense, sekretariatet foreslår her at det også legges til en «kan-formulering» i avtalen, slik at nemnda i region 7 kan fatte vedtak for området, når dette vurderes som hensiktsmessig av nemndene. Justert avtale blir da slik:

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Rovviltnemndene i region 7 og 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- o kvote for jakt på gaupe,
- o kvote for lisensfelling av jerv,
- o kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, kan følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området kan fastsettes av rovviltnemnda for region 8, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.
3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:
  - o bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
  - o fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
  - o føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
  - o tapssituasjonen for sau og rein i området
4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.
5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området kan administreres av Statsforvalteren på Troms-sida. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området behandles av Statsforvalteren på Troms-sida i nært samarbeid med Statsforvalteren i Nordland.
6. I de tilfeller der Miljødirektoratet har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at direktoratet fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt direktoratet.
7. Denne avtalen gjelder inntil en av nemndene sier den opp. Avtalen oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker det.

Utdypende om samarbeidsavtale mellom region 7 og region 8

Samarbeidsavtalen med region 7 rører ikke ved bestandsmålene for de ulike regionene, heller ikke ved regiongrensen når en beregner hvor mange ynglinger en har i de ulike regionene. Samarbeidsavtalen gir rovviltnemnda i region 8 myndighet til å fatte vedtak om kvote for et område nord i Nordland. Når rovviltnemnda gjør dette ser den til bestandssituasjonen for rovviltet i området, fastsatt bestandsmål for rovviltet i Nordland, føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland og til tapssituasjonen for sau og rein i området. Rovviltregistreringer i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall ynglinger i region 8, de telles fortsatt inn i antall ynglinger i region 7. Det nye er at kvoten kan administreres fra region 8, avgang belastes da kvoten for region 8. I dette området er det i stor grad er de samme rovdyrene som bruker begge sider av grensa, og dermed framstår Rombaken–svenskegrensa ofte mer naturlig som forvaltningsgrense enn fylkesgrensa.

Nordland sør til Rombaken

I forvaltningsregion 7, Nordland, er det mål om 10 årlige ynglinger av gaupe. Her er det de tre siste årene registrert 6, 11,5 og 13,5 familiegrupper (gjennomsnittlig 10,3 ynglinger i perioden 2022–2024). I 2024 ble det dokumentert tre ynglinger i Narvik kommune. Dokumenterte tap av sau og rein det siste året er også vesentlig større i samarbeidsområdet nord i Nordland enn det er sør i Troms. Det ser ut til at tapene som er dokumentert i Nordland, nord for Rombaken, kommer fra gauper som har nordlig eller vestlig grense for sitt hjemmeområde inn mot Troms. Altså at gaupene i mindre grad bruker området nord og vest for Bjerkvik. Ut fra dette vil vi i år anbefale region 7 å vedta kvoten for samarbeidsområdet. Forutsatt at region 7 vedtar kvote for samarbeidsområdet, så er nemndas tilrådning at Miljødirektoratet ikke vedtar kvote for samarbeidsområdet i år.

Gaupe – overvåking og bestandssituasjon

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at kunnskapsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8. Gaupebestanden i Norge blir hovedsakelig overvåket ved årlig å registrere antall familiegupper, som er mordyr fulgt av årsunger. De fleste registreringer skjer på sporsnø. Registreringsperioden varer fra 1. oktober og ut februar. Årsaken til at registreringene ikke varer lenger, er at voksne dyr går sammen i paringstiden i mars, og derfor feilaktig kan bli vurdert å være familiegupper. For dokumentasjon av familiegupper må observasjoner av dyr, spor eller sportegn meldes til SNO, som da sender rovviltpersonell ut i felt.

Det benyttes avstandsregler for å skille registreringer av ulike familiegupper fra hverandre. Avstandsreglene varierer med antall døgn mellom observasjonene, og det skilles mellom dynamiske og en statisk avstandsregel. De dynamiske avstandsreglene tar utgangspunkt i en beregnet maksimal avstand i luftlinje som hunngauper forflytter seg fra en dag til påfølgende dager. Den statiske avstandsregelen gjelder når det er mer enn ti dager mellom observasjonene.

Ut fra alle bekreftede observasjoner, både dokumenterte og antatt sikre, beregner Rovdata hvor mange familiegupper som minimum lever i Norge det enkelte år. I 2024 fant de at det var 13,5 familiegupper i Nordland, samt 11 familiegupper i Troms og Finnmark, hvorav 2 i Finnmark.

I 2024 er det registrert en avgang på 6 gauper i region 8, alle i Troms. En voksen hanngaupe i Tjeldsund, en voksen hann og en voksen hunn i Balsfjord, en unge og en voksen hann i Nordreisa, og en voksen hunn i Tromsø. I 2023 ble det registrert en avgang på 1 gaupe i Troms og Finnmark, dette var en voksen hanngaupe i Nordreisa. I 2022 ble det registrert en avgang på 5 gauper, hvorav tre voksne hanngauper og to med ukjent kjønn. I 2021 ble det registrert en avgang på 8 gauper i Troms og Finnmark, derav tre voksne, hvorav en hunn i Finnmark. Blant de fem i Troms var det tre voksne, hvorav to hunndyr. I 2020 var det en avgang på 6 gauper, fire i Finnmark og to i Troms. De to i Finnmark var voksne hunner. Blant de fire i Finnmark var det tre voksne hvorav en hunn. Region 8 har altså en kjent avgang på åtte voksne hunngauper siden 1.1.2020.

For å beregne antall gauper i bestanden tas det utgangspunkt i antall familiegupper. Omregningsfaktorene som brukes er 6,24 ($\pm 0,73$ SE) for nordlig reinsdyrområde og 6,14 ($\pm 0,44$ SE) for sørlig reinsdyrområde (Andrén m.fl. 2002, Andersen m.fl. 2003). Sørlig reinsdyrområde regnes i denne sammenheng nord til og med Lenvik, Balsfjord og Målselv, mens nordlig reinsdyrområde regnes nordover fra Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord.

I Narvik var det i 2023 en kjent avgang av tre gauper, en unge, en voksen hann og en voksen hunn. Det ble felt en voksen hanngaupe ved jakt 9.3.2022.

Scandlynx har utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid (Nilsen m.fl. 2011). Ny metodikk for å registrere familiegupper som danner data for denne modellen blir beskrevet i Brøseth og Tovmo (2013). Når bestanden ligger rundt bestandsmål, tyder estimatene fra modellen på at bestanden skal holdes stabil ved å høste 0,43 voksne hunndyr per familieguppe, totalt 1.27 dyr per familiegupper (Nilsen m.fl. 2011).

Prognosemodell

Sekretariatet har kjørt Rovdata sin prognosemodell for hunngaupenjakt versjon 2024_09. Denne

viser at et jaktuttak på 5 voksne hunngauper gir en prognose på 10,3 familiegrupper to år frem i tid, og at det er 75 prosent sannsynlighet for at bestanden da vil ligge mellom 5,9 og 16,8 familiegrupper. Prognosen viser altså stor usikkerhet om utviklingen i bestanden, som det er å forvente innenfor en region. Prognosen for landet som helhet har et relativt sett mindre usikkerhetsintervall, der et uttak av 30 voksne hunngauper gir en prognose på 79,9 familiegrupper, og at det da er 75 prosent sannsynlighet for at bestanden vil ligge mellom 67,3 og 93,6 familiegrupper.

Tap av sau og lam til gaupe

I 2024 er det per 17.10.2024 63 sau og lam som er dokumentert eller antatt tatt av gaupe i Nordland og 35 sau og lam som er dokumentert eller antatt tatt av gaupe i Troms og Finnmark.

I 2023 var det i Nordland 50 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe. I Troms og Finnmark var det 30 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe.

I 2022 var det i Nordland 52 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe. I 2022 var det i Troms og Finnmark 22 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe.

Tap av rein til gaupe

Obs på forskjellig lengde på periodene:

Rein Troms og Finnmark

I perioden 9.12.2023–17.10.2024 er det i Troms og Finnmark 160 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 16.8.2022–8.12.2023 er det i Troms og Finnmark 192 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 28.8.2021–15.8.2022 er det i Troms og Finnmark 263 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 2.9.2020–27.8.2021 var det i Troms og Finnmark 133 rein som var dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 1.9.2019–1.9.2020 var det i Troms og Finnmark 216 rein som ble dokumentert/antatt drept av gaupe. Tilsvarende periode året før var tallet 105.

Rein Nordland

I perioden 9.12.2023–17.10.2024 er det i Nordland 78 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 16.8.2022–8.12.2023 er det i Nordland 108 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 28.8.–2021–15.8.2022 er det i Nordland 65 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 2.9.2020–27.8.2021 var det i Nordland 45 rein som ble dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 1.9.2019–1.9.2020 var det i Nordland 118 rein som ble dokumentert/antatt drept av gaupe. Tilsvarende periode året før var tallet 120.

Gaupebestanden

Det er en usikkerhet knyttet til neste års registrering av gaupe, dersom et gitt antall gauper tas ut av bestanden. Denne usikkerheten vurderer sekretariatet at i første rekke ligger i årlige variasjoner i ynglesuksess hos gaupe, og ikke i så stor grad i dataene som på nåværende tidspunkt danner beslutningsgrunnlaget.

Gjennom en sammenstilling av forskning på gaupas bestandsdynamikk i Skandinavia over en periode på ti år (Andersen m.fl. 2013) er det for alle gaupebestander som helhet beregnet et årlig vekstpotensial på omtrent 20 prosent ($\lambda=1,20$), men med en betydelig grad av variasjon mellom regioner, år, og individuell variasjon i rekruttering av avkom. Videre viser Andersen m.fl. (2013) i en teoretisk beregning at en avskytning på 16,7 % av estimert bestand før jakt opprettholder en stabil bestand, når det tas hensyn til dødeligheten av voksne hunngauper i perioden februar til mai. Dette forutsetter lik inn- og utvandring og at uttaket av voksne hunngauper ikke er for høyt. Selv om vi mangler finskala kunnskap om alderssammensetning av hunngauper, fødselsrate, overlevelse, og tids- og romlighetsvariasjon i byttedyr, kan det tyde på at tilgang til byttedyr er relativt stabil og oversiktlig i Troms, og mer avhengig av sesong og ikke så oversiktlig i Finnmark (Walton m.fl. 2016). Dvs. at en kan forvente en mer stabil produksjon og rekruttering av avkom i Troms enn i Finnmark. På bakgrunn av overnevnte, samt vurderingene av tapssituasjonen i dette saksframlegget, vurderer sekretariatet at kunnskapsgrunnlaget er godt. Derfor, vurderer sekretariatet beslutningsgrunnlaget som tilstrekkelig, føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 blir dermed ikke tillagt vekt.

Naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning sier at «en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Over er det vist at det finnes vesentlig kunnskap om gaupebestandens respons på jakttrykk, og om overlevelse og reproduksjon hos gaupe. Vi har også mye kunnskap om gaupas predasjonstakt på ulike byttedyr og på samspillet mellom gaupe og jerv. Mye av dette er samlet i Mattisson m.fl. 2015, Odden m.fl. 2014, Walton m.fl. 2016, og Linell og Tveraa (2015).

Sekretariatet legger til grunn at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes innenfor A-området for gaupe, sekretariatet har vurdert at foreslått kvote for kvotejakt på gaupe i region 8 ikke er til hinder for dette, og at kvoten dermed heller ikke er i strid med prinsippet i naturmangfoldloven § 10.

Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver sier at «tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter».

Rovviltnemnda skal forholde seg til bestandsmålet som er et kompromiss mellom beitenæring og rovvilt, fastsatt i rovviltforskriften § 4. Rovviltnemnda skal sikre en bærekraftig forvaltning av rovvilt samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas, blant annet slik at en i størst mulig grad kan fortsette med beitedyr i utmark. Kvotejakt påvirker gaupebestanden, det dreier seg likevel om regional gaupeforvaltning innen nasjonale rammer som igjen er bygd på internasjonale avtaler, dette mener sekretariatet gjør at et

kostnadsspørsmål ved evt. miljøforringelse ikke blir relevant i denne sammenheng.

Naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder sier at «for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater». Innenfor fastsatte rammer jf. den todelte målsettingen om rovvilt og beitedyr har rovviltnemnda gitt klare føringer for en tydelig arealdifferensiert forvaltning. Kvotejakt gir forutsigbarhet og det er etter sekretariatets vurdering mer samfunnsøkonomisk enn skadefelling.

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting (jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd. I tillegg skal det blant annet legges vekt på skade som arten gjør. Der rein og gaupe i region 8 er til samme tid, er det å forvente at rein er det viktigste byttedyret til gaupe (Mattisson, m. fl. 2011).

Hensikten med å iverksette kvotejakt, er å begrense veksten og/eller utbredelsen av gaupebestanden, for slik å begrense skadene gaupe påfører bufe- og tamrein. For at den skadereducerende effekten skal være størst mulig er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skade på sau og rein.

Andelen voksne hunngauper som får fram unger, kan variere en del mellom år. I enkelte år vil en stor andel av de voksne hunnene få fram unger, mens det i andre år er en mindre andel som klarer dette. Tilgang til rein vinteren før fødsel av unger, og tilgang til rein vinteren etter fødsel påvirker sterkt sannsynlighet for at gaupe får avkom, og at avkom blir rekruttert til bestanden (Walton m. fl. 2016). Dette avhenger av både årlige variasjoner i klima og migrasjonsmønstre av rein innenfor revirarealene til gaupe, og tilgang til alternativt byttedyr om rein ikke er tilgjengelig om vinteren (Mattisson m. fl. 2015, Tveraa og Linell 2015, Walton m. fl. 2016). I tillegg er det mer sannsynlig at eldre hunngauper får avkom enn yngre gauper (Nilsen m. fl. 2012). Tap av beitedyr til gaupe siste år samt erfaringer fra tidligere år, taler for at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, enn å åpne for begrenset kvotejakt på gaupe.

Konklusjon

På grunn av stort skadepotensial til sau og rein er eneste tilfredsstillende løsning å åpne for begrenset kvotejakt i beiteprioriterte områder. Det anbefales en kvote for beitedyrprioritert område på totalt 10 gauper, hvorav inntil 5 voksne hunngauper (eldre enn ett år). Prognosemodellen beregner at bestanden vil være på 10,3 ynglinger, gitt et uttak av 5 voksne hunngauper. Det er da 75 prosent sannsynlighet for at bestanden vil ligge mellom 5,9 og 16,8 familiegrupper. Prognosen viser altså stor usikkerhet om utviklingen i bestanden, som det er å forvente innenfor en region. Prognosen for landet som helhet har et relativt sett mindre usikkerhetsintervall, dette blir enda mindre når bestanden sees i sammenheng med den felles skandinaviske gaupebestanden. Et slikt uttak vil ikke true bestandens overlevelse.

Skadefelling vil kunne gi et mer presist uttak av individer som forventes å ha stort skadepotensial på sau og rein. Uttak gjennom skadefelling vil fra vedtakstidspunktet og frem til kvotejaktas slutt den 31. mars bli belastet kvote for kvotejakt. Derfor er det ikke hensiktsmessig å «spare» kvote til skadefelling. Allerede ved kvotejaktas start 1. februar, vil det, tross at registreringssesongen

varer ut februar, være noe oppdatert kunnskap om ynglesuksess i 2024.

52/24 Forebyggende og konfliktdempende tiltak – signaler om prioriteringer 2025

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 viser til saksfremstilling og vedtar prioriteringer i tråd med denne.

Saksfremstilling

Søknadsfristen for å søke om forebyggende og konfliktdempende tiltak i region 8 blir utsatt fra 15. januar til 1. februar 2024.

Rovviltnemnda oppfordrer til at beitenæringene samarbeider om tiltak og sender inn felles søknader. Vi oppfordrer også næringene til å samarbeide med forskningsmiljøene for å få mer kunnskap om tapsårsaker og forebyggende tiltak som virker.

Innen sauedrift prioriterer rovviltnemnda søknader om tiltak som fysisk skiller beitedyr og rovvilt. Tidlig nedsanking prioriteres til områder der det er stort skadepotensial til jerv eller bjørn. Videre ønsker rovviltnemnda å støtte bruk av elektronisk overvåking av beitedyrene.

I reindriften er det vanskelig å måle effekt av tiltakene, de er tett vevd inn i den ordinære drifta. Elektronisk overvåking er et tiltak som vi anser i liten grad påvirker reinenes adferd. Vi ser imidlertid at elektronisk overvåking forbedrer ordinær drift og tapsforebyggende arbeid. Rovviltnemnda vil derfor prioritere søknader om elektronisk overvåking.

Rovviltnemnda ser et stort behov for sikrere bestandsregistrering av gaupe. Rovviltnemnda imøteser søknader om prosjekter som kan bedre påliteligheten i bestandsregistrering av gaupe. Videre er det et stort behov for mer kunnskap om kongeørn som skadevolder på sau og rein, og også om hvilken effekt havørn har på tap av sau og rein.

Kriterier gjøres gjeldende i 2025 – fra utkast til forvaltningsplan – for tildeling av FKT-midler

FKT-forskriften har føringer for hvilke tiltak som kan støttes og for hvordan det skal rapporteres. I tillegg til vilkårene i forskriften setter rovviltnemnda her ytterligere vilkår som skal sikre bedre måloppnåelse.

Krav til forskningsprosjekter

For forskningsrettede prosjekter setter rovviltnemnda krav til at anerkjent metodikk blir benyttet, og at det brukes kontrollområder eller et før/etter-design i prosjekter av en slik art at dette kan gi sikrere kunnskap. Større forskningsprosjekter av nasjonal betydning bør finansieres via andre finansieringsordninger.

Tiltak for å samle og tilgjengeliggjøre erfaringskunnskap

Rovviltnemnda oppfordrer til å søke om tiltak som kan samle inn og tilgjengeliggjøre erfaringsbasert kunnskap. Vi ønsker et større nasjonalt prosjekt finansiert nasjonalt, men mener at det vil være naturlig å støtte beitebrukere som bidrar inn i et slikt prosjekt med FKT-midler.

Krav til implementering av erfaringskunnskap i forskningsprosjekter

Forsknings- og utviklingsarbeider samt overvåkningsarbeid kan ikke tildeles FKT-midler uten at de i søknaden viser hvordan de vil involvere de berørte næringene gjennom hele prosessen; både under planlegging, formulering av problemstillinger, gjennomføring av eventuelle feltforsøk, og når resultatene skal analyseres og formidles.

Det er også et vilkår for utbetaling at rapporten viser hvordan kravet er oppfylt.

Egenandel ved investeringer

Potten med forebyggende midler er begrenset. Det innebærer at det normalt kreves en egenandel ved søknader som innebærer investeringer. På denne måten kan en sikre at flere brukere får støtte, og i tillegg at søker er motivert for å gjennomføre tiltaket. Størrelsen på egenandelen vil variere med omfang og type prosjekt.

Prioritering av midler til næringene

Selv om det gjennom differensiering i størst mulig grad søkes å holde beitedyr og rovdyr atskilt i tid og rom, er dette vanskelig å få til. En ønsker ikke etablert bestand av rovvilt i B-soner, men det vil være streifdyr i disse områdene. Rein vil ha både vinterbeite, sommerbeite og kalvingsområder innenfor A-soner, hvor bestandsmålet for rovviltarten skal opprettholdes. Grensene mellom A- og B-områder er i prinsippet veiledende når det skal fordeles forebyggende midler. A-områdene vil ha høyest prioritet, men avhengig av tapsituasjonen vil det likevel være åpning for tildeling av midler også i B-områder.

Rovviltnemnda vil særlig prioritere tiltak som styrker beitedyrberedskapen i randsonene til A-områdene. Eksempel på egnet tiltak er elektronisk beitedyrovervåking, som kan bidra til at skadesituasjoner oppdages raskt, og effektive tapsforebyggende tiltak som for eksempel skadefelling eller akutt sankning kan settes inn.

Prioritere FKT-midler til kommunalt administrerte skadefellingslag

Rovviltnemnda vil fortsette satsningen på de kommunalt administrerte skadefellingslagene. Dette innebærer å prioritere FKT-midler til kompetanseheving, materiell og trening av skadefellingspersonell. En slik satsning på disse lagene betyr også at det er disse som skal brukes ved fellingsoppdrag fra Statsforvalteren. Skadefellingslagene skal dekke hele regionen, de skal ved behov kunne samarbeide om oppdrag, og det skal være et mål at de har personell som til sammen har god lokalkunnskap over hele regionen. Vi oppfordrer kommunen til å arbeide for å knytte de beste hundeevipasjene til fellingslagene, og rovviltnemnda vil forsøke å støtte opp om det ved prioritering av FKT-midler. Per 2024 har regionen åtte kommunalt administrerte skadefellingslag. Rovviltnemnda vurderer at disse dekker regionen godt. Det er viktig at det ikke er for mange fellingslag i forhold til antall oppdrag som gis.

Stimulere til effektiv kvotejakt og lisensfelling

Rovviltnemnda vil ha en tydelig satsning på kvotejakt og lisensfelling, slik at bestand og utbredelse av rovviltartene effektivt kan reguleres i tråd med en tydelig differensiert forvaltning, og minst mulig ulempe for beitenæringene. For å klare dette trenger regionen mange motiverte og kompetente rovviltjegere. Forvaltningen er avhengig av videre prosjekter som Næring og rovvilt, for å skape og vedlikeholde interesse for rovviltjakt- og lisensfelling.

Krav om godkjente kadaverhundekvipasjer

For å sikre best mulig effektivitet ved ordinære FKT-tiltak stiller rovviltnemnda krav til at kadaverhundekvipasjer skal være godkjente etter Norske Kadaverhunder sin godkjenningsordning. Rovviltnemnda vil gjennom bruk av FKT-midler søke å bidra til at det er tilstrekkelig kapasitet med kadaverhundekvipasjer.

Nasjonale standarder må følges

Statsforvalteren må følge opp og sikre at standardene for tidlig sanking, beredskapsareal, bruk av vokterhund samt oppsett og vedlikehold av rovviltavvisende gjerder følges.

Gaupe i kalvingsland og beiteområder for sau

Selv om det ikke bør være familiegruppe av gaupe i kalvingsområder eller beiteområder for sau, må vi erkjenne at så lenge det er gauper i regionen, så vil det forekomme. Rovviltnemnda vil iverksette et prosjekt der siidaer eller beitelag som har fått dokumentert familiegruppe av gaupe i sine kalvingsområder/beiteområder foregående registreringsår (oktober–februar), og hvor uttak ikke lykkes før kalving/beiteslipp, deler en fastsatt pott med midler fra konfliktdempende og skadeforebyggende tiltak.

Prosjekt Næring og rovvilt administrerer ordningen og fordeler midlene på siidaene/beitelagene som har levert krav innen 1. august. Ved kravet skal siidaen legge kart som viser detaljert hvor siidaen hadde kalving inneværende år. Beitelag kan vise til beitelagskart.

Tanken er at en slik kompensasjon kan være et bedre alternativ enn å gi midler for forebyggende tiltak som fôring, gjeting og samling, som i forhold til gaupetap kan se ut til å ha den motsatte effekten av hva en ønsker. Fordi hvert angrep fra gaupe vil stresse flere dyr når de er samlet enn når de beiter spredt. Det er nærliggende å tenke at gaupa får en vanskeligere jakt når beitedyrene voktes/gjetes, at gaupa da angriper oftere uten å lykkes, og når gaupa dreper beitedyr, blir den gjerne forstyrret så den ikke får utnyttet det dyret den har drept, og da må drepe igjen. Scandlynx har vist at hunngauper som ikke har tilgang på rein hele året sjeldnere får frem unger. Det vil bety at om vi gjør det vanskelig for gauper å drepe rein, trengs det flere hunngauper for å nå bestandsmålet. Altså kan konsekvensen av forebyggende tiltak bli flere gauper, som hver for seg både stresser og dreper flere beitedyr.

Rovviltnemnda vil teste denne ordningen fordi vi erkjenner at vi ikke har generelle forebyggende tiltak med effekt for å hindre tap av beitedyr til gaupe. Om det finnes mulighet for lokale tiltak med effekt, så tror vi reineiere og beitelag selv vet best hvordan midlene skal brukes effektivt.

53/24 Anbefaling områder for ekstraordinære uttak jerv

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda anmoder Miljødirektoratet om å fortløpende vurdere ekstraordinære uttak av jerv, ut fra skadepotensial. Spesielt anbefaler vi om ekstraordinære uttak i B-områder der ordinært uttak erfaringsvis ikke lykkes. B-området i Finnmark og Lyngahalvøya i Troms er slike områder. Der det mot våren er jerveaktivitet i kalvingsområder for rein, anmoder roviltnemnda om ekstra innsats for ekstraordinære uttak, også forut for skade. I kalvingsområder for rein der det ikke er rein om vinteren, blir det sjelden dokumentert tap til jerv, fordi tap er vanskelig å dokumentere på barmark, men tapene kan likevel være store. Rovviltnemnda viser spesielt til brev fra KLD, med ref. 23/6902- *Om tiltak for å redusere tap av tamrein under kalvingsperioden.*

Saksfremstilling

Rovviltnemnda har i e-post av 15.10.2024 fått følgende forespørsel fra Miljødirektoratet:

Miljødirektoratet er i gang med å vurdere beslutning om uttak av enkeltindivider jerv til SNO, i områder der vi har sett det som hensiktsmessig å starte tidlig med mål om å øke sjansen for effektivering.

Vi skal også gjøre prioriteringer for ekstraordinære uttak av jerv vinter/vår 2025, da også blant annet ved å se på skadedokumentasjon (skader tamrein/sau), jerv observasjoner (inkl. DNA-resultat), samt gjennomførte uttak det siste året.

Vi ber at roviltnemnden, via sekretariatet, leverer eventuelle innspill til disse prioriteringene til oss i form av epost eller brev så snart dere har mulighet.

Vi ber om at eventuelle innspill på andre, alternativt ytterligere, områder rangeres iht. prioritering.

54/24 Dialog med Landbruksdirektoratet om forvaltningsplan for rovvilt

55/24 Orientering fra prosjektet Næring og Rovvilt

56/24 Neste møte